Η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα: Συγκρότηση, εξέλιξη, προοπτική

Ο εξευρωπαϊσμός της δημόσιας διοίκησης

Περιεχόμενα ενότητας

- Η επίδραση του ενωσιακού παράγοντα στην ελληνική διοίκηση.

Μαθησιακοί στόχοι – λέξεις κλειδιά

Οι σπουδαστές να είναι ικανοί:

- Να διακρίνουν το ρόλο και να συζητούν την επίδραση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο εγχώριο διοικητικό πεδίο

- Λέξεις κλειδιά
  - Ευρωπαϊκή Ένωση, Ενιαίος Διοικητικός Χώρος, εξευρωπαϊσμός

Ενιαίος Διοικητικός Χώρος 1/2

- Υπάρχει ενιαίο διοικητικό πρότυπο στην Ευρωπαϊκή Ένωση;
  - Η ενωσιακή επίδραση περιορίζεται στη διοικητική συνεργασία μεταξύ των εθνικών διοικήσεων
- Ο ΕΔΧ αναδύθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1990, εν’ όψει της διεύρυνσης της Ε.Ε. (2004)
- Διοικητική «αυτοτέλεια» των κρατών-μελών
  - Εθνικά συστήματα διοίκησης
    - Παραδόσεις, ιδιαιτερότητες, διαφοροποιήσεις

Ενιαίος Διοικητικός Χώρος 2/2

- Κοινές αρχές δημόσιας διοίκησης μεταξύ των χωρών μελών της Ε.Ε.
  - Αξιοπιστία, προβλεψιμότητα, προσβασιμότητα, διαφάνεια, λογοδοσία, αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα
- Σύνολο κοινών προδιαγραφών δράσης των δημόσιων διοικήσεων που προσδιορίζονται και ενισχύονται από διαδικασίες και μηχανισμούς λογοδοσίας
- Πρώτη απόπειρα ορισμού ενός κοινού ευρωπαϊκού διοικητικού πλαισίου αναφοράς
  - Εργαλεία: Common Assessment Framework - CAF (Κοινό Πλαίσιο Αναφοράς - ΚΠΑ)
- Εν τούτοις, ο ΕΔΧ δεν έχει ακόμη συγκροτηθεί
- Η Ε.Ε. δεν διαθέτει ουσιαστική αρμοδιότητα παρέμβασης στο διοικητικό πεδίο.

Περί (α)συμβατότητας

↓ βαθμός συμβατότητας ↑ πιέσεις προσαρμογής

(και αντίστροφα)

- Η «απόκλιση» ανάμεσα σε εγχώριο «πεδίο» και στο αντίστοιχο ενωσιακό

Πιέσεις προσαρμογών (εξευρωπαϊσμού)

«Πεδία» επιδράσεων

- Πολιτειακοί θεσμοί (δομές)
  - Διοικητικές δομές, δικαστικές δομές, δομές αντιπροσώπευσης (κόμματα)
- Δημόσιες πολιτικές
  - Περιεχόμενο, στόχοι, εργαλεία, προδιαγραφές, πόροι, δίκτυα
- Διαδικασίες πολιτικής
  - Συμφέροντα: διαμεσολάβηση-εκπροσώπηση λόγος, νομιμοποίηση, νόρμες, αξίες, «αφηγήσεις»

Όψεις επίδρασης της Ε.Ε. στην ελληνική διοίκηση

Επίπεδο διοίκησης	Μετασχηματισμοί	Αναφορά στο ενωσιακό επίπεδο
Κεντρικό	Θέσπιση ΜΟΔ ΑΕ Πρόγραμμα «Πολιτεία» Αναδιοργάνωση	Οργάνωση και διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, αξιοποίηση πόρων Ε.Ε., διοικητική επάρκεια Μεταφορά πολιτικής από συγχρηματοδοτούμενες δράσεις Μνημόνια χρηματοοικονομικής συνεργασίας (μεταφορά τεχνογνωσίας–εμπειρογνώμονες από Γαλλία)
Αποσυγκεντρωμένο	Ίδρυση κρατικών περιφερειών Αναδιοργάνωση	Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (μεταγενέστερα ΚΠΣ) Μνημόνια χρηματοοικονομικής συνεργασίας
Αυτοδιοικητικό	Ίδρυση ΟΤΑ Β΄ Πρόγραμμα «Θησέας» Πρόγραμμα «Καλλικράτης» Αναδιοργάνωση	Αντιπροσώπευση σε ΕτΠ, επικουρικότητα Μεταφορά πολιτικής από συγχρηματοδοτούμενες δράσεις Συνθήκη Λισσαβώνας, πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, θεσμική και διοικητική αναβάθμιση Μνημόνια χρηματοοικονομικής συνεργασίας (μεταφορά τεχνογνωσίας–εμπειρογνώμονες από Γερμανία)

Πηγή: Οικονόμου (2018)

Αποτίμηση

- Πολυεπίπεδη επίδραση
  - Αφορά όλα τα διοικητικά επίπεδα εξουσίας (αυτοδιοίκηση, αποσυγκεντρωμένες αρχές και κεντρικό επίπεδο)
- Ασύμμετρη κατανομή επίδρασης μεταξύ των διοικητικών επιπέδων
  - Η Ε.Ε. έχει ευνοήσει σημαντικά την προώθηση θεσμικών μεταβολών κυρίως στο υποεθνικό διοίκησης, (δημιουργία περιφερειών, ΟΤΑ Β΄ βαθμού)
  - Έχει πλαισιώσει προσπάθειες ενδυνάμωσης των αυτοδιοικητικών θεσμών.
    - Αναφορές στο υπόδειγμα της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης εντοπίζονται συχνότερα σε εγχώρια θεσμικά (και μη) κείμενα.
- Σε κεντρικό επίπεδο, δράσεις ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας εμφανίζονται μέσω της ανάδυσης νέων δρώντων στο πεδίο της πολιτικής συνοχής (ΜΟΔ ΑΕ) και προσπαθειών μεταφοράς πολιτικής από διαρθρωτικά προγράμματα (ΚΠΣ) σε προγράμματα εκσυγχρονισμού της διοίκησης («Πολιτεία»).

Αναφορές

- Blavoukos, S., & Oikonomou, G. (2012, May 14-16). "Is ‘Europeanization’ still in Academic Fashion? Empirical Trends in the Period 2002-2011". International Conference on “Comparing and Contrasting ‘Europeanization’: Concept and Experiences”. Athens: Institute of International Economic Relations.
- Dimitrova, A. (2002). "Enlargement, Institution-Building and the EU's Administrative Capacity Requirement". West European Politics, 25 (4), pp. 171-190.
- Featherstone, K. (2003). "Introduction: In the Name of Europe". Στο K. Featherstone, & C. Radaelli (Επιμ.), The Politics of Europeanization (σσ. 3-26). Oxford: Oxford University Press.
- Radaelli, C. (2012). "Europeanization: The Challenge of Establishing Causality". Στο T. Exadaktylos, & C. Radaelli (Επιμ.), Research Design in European Studies. Establishing Causality in Europeanization (σσ. 1-16). New York: Palgrave MacMillan.
- Οικονόμου, Γ. (2018). Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Θεσμοί Διακυβέρνησης στην Ελλάδα, στο: Μαραβέγιας, Ν. (επιμ.) Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελλάδα: Η ιστορία μιας πολυκύμαντης σχέσης, σσ. 101-128. Αθήνα: Διόνικος.